

Hordaland Fylkeskommune

postboks 7900

5020 Bergen

Bergen, 23. september 2014.

PREMISS: KULTUR

Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025. Høyring

Bergen Døvesenter er interesseforeningen for døve og sterkt tunghørte i Hordaland. I fylket blir norsk tegnspråk daglig brukt av ca. 2.000 innbyggere. Det er et av de største minoritetsspråkene i Norge og omtales i Stortingsmelding nr. 35 (2007 – 2008) «Mål og mening – ein heilskapleg norsk språkpolitikk» bl.a. med disse sitatene:

- * *Norsk teiknspråk er eit eige språk oppbygd på sin eige måte; det er såleis ikkje ei attgjeving av det norske verbalspråket gjennom eit anna medium. Det er eit språk for seg, ikkje gestikulering eller pantomime. Det er eit ekte språk, eit språk som har verdi i seg sjølv, også som ein del av den norske kulturarven.*
- * *For den døve eller tunghørde er ikkje teiknspråket berre eit verktøy for å overvinne ei nedsatt funksjonsevne. Teiknspråket er ein del av identiteten til dei som har det som morsmål.*
- * *Fordi teiknspråket i utgangspunktet er eit språk som er utvikla til bruk for menneske med ei nedsatt funksjonsevne, kan det elles vera ein fare for at språket blir sett på som eit erstatningsspråk. Eit slikt syn kan truleg også forklara at dei som har nytta teiknspråk, ofte har vore sedde ned på av majoritetssamfunnet.*
- * *Det norske teiknspråket er også eit genuint norsk språk, ein del av den norske kulturarven og ikkje minst ein del av det språklege mangfaldet i landet som vi alle har ei særleg plikt til å ta vare på.*

I høringsutkastet sies det mye fint om at kulturpolitikken skal fremme demokrati og ytringsfrihet og innbyggerne i hele fylket skal ha tilgang på et rikt og mangfoldig kulturliv med tilgang for alle. Vi leser videre i høringsforslaget om inkludering av barn, unge og innvandrere i det fylkeskommunale kulturarbeidet. Det er tiltak vi støtter fullt ut, men så må vi samtidig innrømme at det er med skuffelse vi ser at kulturplanen for fylkeskommunen ikke med et ord nevner norsk tegnspråk og kulturtilbudet til døve og sterkt tunghørte.

Bergen Døvesenter må ha rett til fast årlig driftstilskudd til de aktivitetene som drives i Kalfarveien 79.

I huset driver vi inkludering motsatt vei. Hørende gis muligheter til å lære norsk tegnspråk, delta på tegnspråklige foredrag som oversetter til talespråk – og vi fungerer som en ressursbank for private og det offentlige som trenger informasjon om norsk tegnspråk og døves kultur.

For tegnspråklige er Bergen Døvesenter samlingsstedet der folk fra alle kanter av fylkeskommunen søker sammen til foredrag, kurs, amatørteater, ungdomsklubb, studentklubb, idrettsklubb, seniorgruppe, lokalhistorisk museum, festlige samvær, minnesamvær med mer. Praten over kaffekoppene på et språk, som har alt det andre språk har, gir styrke til å takle hverdagen som døv i et arbeidsmiljø, nabolag og storsamfunn der det meste av kommunikasjonen går over hodet på døve.

Arbeidet til Bergen Døvesenter høster ofte internasjonal anerkjennelse. 7. – 9. november i år står senteret ansvarlig for de nasjonale Døves Kulturdager, som samler deltakere fra hele landet – og byr på ulike teaterforestillinger og andre kulturinnslag med artister fra hele verden. Denne kulturfestivalen feirer 50 årsjubileum i 2017 og det er ikke tilfeldig at moderorganisasjonen Norges Døveforbund har bedt Bergen Døvesenter om å stå som verter for jubileumsmarkeringen.

Historien til norsk tegnspråk er beskrevet fra den første døveskolen i Norge ble opprettet i 1825, men folk har selvsagt brukt tegnspråk lenge før det. I mange år ble språket undertrykket, ja eldre døve kan fortelle om en skoletid der det var forbudt å bruke norsk tegnspråk, der man risikerte spanskrøret om man glemte seg i timene – eller ble tvunget til å sitte på sine egne hender for å unngå fristelsen med å prate på det spontane språket døve utvikler sammen med andre døve.

Kalfarveien 79 er et fantastisk hus, det ble bygget i 1869 og har en spennende historie å fortelle. Men det koster å drive et kulturhus, både vedlikehold, drift og det å gi liv i huset byr på økonomiske utfordringer.

Bergen kommune yter driftstilskudd hvert år på ca. kr. 750.000 delt på kultur- og sosialavdelingen. Den totale utgiftssiden utgjør nesten tre millioner kroner, det betyr at det brukes mye tid på å jobbe inn penger til driften av Bergen Døvesenter. Brukerne av huset kommer fra alle kommuner i Hordaland, det må derfor være riktig at fylkeskommunen tar sin del av ansvaret for å opprettholde et kulturhus der norsk tegnspråk og kulturen som er sprunget ut av språket har sin naturlige plass.

De kommunale kulturhusene som finnes i bydelene og i kommunene har sjelden eller aldri et tilbud tilpasset tegnspråklige. Selv en så enkel sak som å tilrettelegge arrangementer med tegnspråktolk blir sjelden utnyttet. Bergens Tidende viser med sin «lysfest» i advent at det er mulig med tegnspråk- eller skrivetolkede kulturarrangementer som samler mange deltakere på tvers av alder, kjønn og funksjons-

nivå. Døve og sterkt tunghørte sier som Ole Brum: «Ja takk, begge deler»: ja takk til at så mange kulturtilbud som mulig blir tegnspråktolket – og ja takk til at egen tegnspråklig kultur styrkes og videreføres.

Døve er i en spesiell situasjon i forhold til andre interessegrupper på den måten at de i samvær med andre som ikke kan tegnspråk er sterkt funksjonshemmet, **mens de i samvær med andre døve er en språklig og kulturell gruppe.**

Bergen Døvesenter kan skrive under på det som nevnes i høringsutkastet: Forankring i egen kultur og tradisjon skaper et trygt grunnlag for å møte andre og sammen utvikle nye kulturelle uttrykk. Døvesenteret er en frivillig organisasjon, en arena som gir verdifullt kulturelt og sosialt fellesskap, læring, kompetanseutvikling og meningsdanning.

Fylkespolitikere og fylkesbyråkrater har en stående, åpen invitasjon til å besøke Bergen Døvesenter i Kalfarveien 79. Vi utgjør en viktig ressurs for en gruppe innbyggere som også har krav på å bli hørt.

Vennlig hilsen
BERGEN DØVESENTER

BERGEN DØVESENTER

Gunnar Hansen
Styreleder

Rune Anda
Daglig leder